

# TROPEN

## GEMEENSCHAPSBOS IN CONGO WEER EEN STAPJE VOORUIT

In 2023 werden twee nieuwe gemeenschapsbossen erkend, met nog één goedkeuring in afwachting. Deze gemeenschappen werken nu aan een beheerplan met ontwikkelings-, productie- en beschermingszones. Ze bepalen volgens het wettelijk kader wie welke activiteiten mag uitvoeren in welke zone. De drie gemeenschappen die al een titel hadden, hebben hun beheerplan afgerond en kregen wettelijke goedkeuring. In 2024 beginnen de eerste stappen in de uitvoering van dit plan. Dit is een langdurig proces, omdat het één van de eerste operationele gemeenschapsbossen in de Democratische Republiek Congo is. We zijn pioniers!

## INHEEMSE BOOMSOORTEN IN BOSLANDBOUWSYSTEMEN IN OEGANDA

Dit jaar werden er 5.450 bomen geplant door Oegandese boeren in hun landbouwsysteem. Deze boeren kozen zelf welke bomen ze wilden planten en onze partner, Kyaninga Forest Foundation, adviseerde hen om de juiste soort voor de juiste plek te kiezen. Ook als de boompjes in de grond zitten, worden de boeren regelmatig bezocht om te zien of er bijsturing nodig is. Wanneer de bomen vijf jaar oud zijn, begint de fase van gericht beheer. Bomen knotten, opsnoeien of een hakhoutbeheer toepassen is essentieel als je bomen wil houden in een kleinschalig landbouwsysteem. Dit soort beheer werd in Europa eeuwenlang toegepast en is zelfs in terugval, terwijl er in Oeganda nog geen kennis is over welke boomsoorten welk soort beheer verdragen. Onze partner is één van de pioniers op dit vlak.

## CACAO-CONFERENTIE

Cacao, het hoofdingrediënt van chocolade, is voor veel kleinschalige boeren in West-Afrika en Latijns-Amerika een belangrijke bron van inkomen. Jammer genoeg is het echter ook een belangrijke oorzaak van ontbossing. Het kan nochtans duurzaam worden geproduceerd, met schaduwboomen in een boslandbouwsysteem. WWF en BOS+ organiseerden daarom een conferentie over cacao en ontbossing, voor bedrijven en andere spelers actief in de cacao- en chocoladesector. Om de ernst van het probleem van ontbossing duidelijk te maken, maar ook om oplossingen en opportuniteiten aan te reiken. Met meer dan honderd deelnemers en kwaliteitsvolle presentaties en panels werd het event erg gesmaakt.



©CIFOR-ICRAF

## EUDR VAN KRACHT

In juni 2023 ging de Europese ontbossingswet (EUDR) officieel van kracht. Vanaf 2025 zullen bedrijven de wet moeten naleven: voor rundsvlees, soja, palmolie, koffie, cacao, rubber, hout en een hele reeks afgeleide producten zullen ze moeten kunnen aantonen dat die geen ontbossing of bosdegradatie hebben veroorzaakt, vooraleer ze die op de Europese markt kunnen brengen. De wet is een wereldwijde mijlpaal en heeft het potentieel om ontbossing mee te helpen stoppen en omkeren.

BOS+ zet al jaren mee de schouders onder het campagne- en beleidswerk voor een sterke EUDR. Nu de wet een feit is, zullen we verder blijven werken rond de uitdagingen voor een succesvolle uitvoering ervan.

## ANDERMAAL: PLANTAARDIGE INSPIRATIE VOOR DE CHEFS VAN DE TOEKOMST

Met 'Andermaal' promoot BOS+ plantaardige, ontbossingsvrije voeding in het studiedomein Voeding en Horeca. Dit doen we door opleidingen voor praktijkleerkrachten te organiseren en educatief materiaal te ontwikkelen voor gebruik in de klas. In totaal boden we in 2023 vier opleidingen aan voor 31 tevreden leerkrachten.

Topchef Pieter-Jan Lint van restaurant Amaranth verzorgde het praktijkgedeelte van de opleiding. BOS+ voerde 'Andermaal' uit in samenwerking met ProVeg en Horeca Forma. Dit project krijgt de steun van DGD en het Regionaal Technologisch Centrum Oost-Vlaanderen.

## BOLIVIA: 150.000 HA BEDREIGD DROOGBOS BESCHERMD

In 2023 boekten partners in Bolivia aanzienlijke vooruitgang in de bescherming en het behoud van duizenden hectaren bos in een gebied met grootschalige agro-industrie. Dit behoudt biodiversiteit, helpt bij klimaatverandering, en verhoogt inkomsten voor de lokale bevolking, terwijl het Chiquitania-droogbos (het grootste droogbos ter wereld) beschermd wordt.

Duurzaam gebruik van hout en niet-houtige producten stond centraal. Partner IBIF en de inheemse organisatie CÍCOL verkregen goedkeuring voor twee geïntegreerde bosbeheerplannen voor 150.000 hectare droogbos in Lomerío en Monteverde. Die worden duurzaam beheerd volgens strikte normen. Dit beheer biedt sociale voordelen, zoals territoriale controle en inkomsten uit bosproducten, wat het engagement voor bosbehoud versterkt.



©APCOB



©EcoCiencia

## DUURZAME CACAO BIJ DE WAORANI-VROUWEN IN ECUADOR

BOS+ ondersteunt de inheemse Waorani-vrouwen in Ecuador, georganiseerd in Asowaoca (Asociación Waorani de Cacao), bij de duurzame productie, verwerking en verkoop van cacao. Deze cacao wordt geteeld in 'chakra'-landbouwsystemen met meer dan vijftien verschillende bomen- en plantensoorten, die het Amazonewoud behouden en verrijken met eetbare vruchten en boomsoorten.

Onze partner EcoCiencia biedt opleidingen en technische ondersteuning aan 78 vrouwen van Asowaoca en omliggende gemeenschappen. Dit verbetert hun cacaosystemen en helpt bij de verkoop van inheemse cacao. Het project levert extra inkomsten op en creëert werkgelegenheid voor jongeren. Deze 'chakra'-systemen zorgen voor bescherming en duurzaam beheer van 77 hectare Amazonewoud.

## BOLIVIAANSE TACANA-FAMILIES VERSTERKT

De inheemse Tacana-gemeenschappen kregen vorig jaar heel wat steun om een duurzame inkomstenbron op te bouwen die hun bos helpt te vrijwaren van houtkap. Drie gemeenschappen kregen les over boslandbouw en de jongeren uit die gemeenschappen kregen een opleiding tot milieumonitor. Zij kunnen nu sneller en beter reageren op onder meer bosbranden en illegale houtkap.

## PEULEN VAN DE TARABOOM VERBETEREN BOSBEHOUD EN LEVENSKWALITEIT IN TAPAL EN HUARICANCHA – NOORD-PERU

De boerengemeenschappen van Tapal en Huaricancha in Peru beschermen samen 6.823 hectare biodivers gebergtebos en páramo, de natuurlijke vegetatie boven de boomgrens. Ze hebben officiële behoudsovereenkomsten om boomkap, branden en illegaal gebruik van de bossen te voorkomen, en beschermen ook waterbronnen voor hun gemeenschappen en teelten.

In Tapal passen de inwoners hun landbouwactiviteiten aan om de principes van natuurbehoud te integreren. Ze diversifiëren hun teelten met inheemse boomsoorten zoals tara (*Caesalpinia spinosa*), waarvan de vruchten veelzijdig worden gebruikt in voeding en cosmetica. BOS+ en partner NCI Peru ondersteunen de gemeenschappen bij de commercialisering van tara, versterking van producentenorganisaties, en het implementeren van goede productiepraktijken in boslandbouwsystemen.

Het afgelopen jaar bracht de Culcapampa-Tapal Associatie 20.500 kg tara op de markt, wat resulteerde in een inkomen van € 19.000. Deze marktkansen stimuleren de bevolking om hun bossen te behouden, herstellen en uit te breiden.

## LOKALE GEMEENSCHAPPEN BEHEREN BEST EIGEN BOS IN CONGO

In de Congolese provincie Tshopo zorgen we ervoor dat de traditionele bevolking hun eigen bossen in concessie krijgen. De lokale gemeenschappen zijn de beste beschermers van het regenwoud en zorgen ervoor dat de concessies, de economische rechten op een bos, niet naar grote ontbossers vloeien. Het bos voorziet in hun levensvoorzieningen, maar ondanks de traditionele rechten blijft het moeilijk de wetgeving af te dwingen. Hen versterken in organisatie en administratie geeft hen de macht om zelf aan duurzamer bosbeheer te doen in grote stukken Congolees regenwoud.

BOS+

## VLAAMS FONDS VOOR TROPISCH BOS TERUG OP DE RAILS MET TWEE PROJECTEN IN BOLIVIA

Eind 2023 startten twee nieuwe projecten gefinancierd door het Vlaams Fonds voor Tropisch Bos, na bijna twee jaar pauze. De Vlaamse regering stelt € 241.924 beschikbaar voor een periode van achttien maanden.

De projecten vinden plaats in Bolivia, in het Andesgebergtebos en het Amazone laagland regenwoud. Asociación Armonía voert het project uit in het hoogland van Nationaal Park Tunari, gericht op bosherstel en duurzame houtproductie voor inheemse gemeenschappen. Het project in de Boliviaanse Amazone, uitgevoerd door ACEAA, richt zich op niet-houtige bosproducten zoals verschillende palmsoorten, waaronder açai, bekend om hun gezondheidsvoordelen.

# JAAR VERSLAG 2023



# VLAANDEREN

## CARBON FARMING EEN SUCCES

Ken je onze klimaatprojecten al? Daarbij wordt de opgeslagen CO<sub>2</sub> of het effect op CO<sub>2</sub>-uitstoot op lange termijn gemeten in het veld.

In maart 2023 werd het eerste Vlaamse project op onze Treecological-website gelanceerd: 'Koolstofopslag via boslandbouw'. Vlaamse boeren krijgen betaald voor de klimaatbijdrage van het planten van bomen op hun velden.

De overgang naar boslandbouw brengt extra kosten en inspanningen met zich mee. Ons project biedt financiële steun en vergoedt boeren voor de koolstofopslag, een belangrijke maatschappelijke dienst naast voedselproductie.

Ondanks de relatief hoge prijs hebben meer dan 80 donateurs in 2023 bijgedragen. We zijn blij dat mensen hun klimaatimpact erkennen en bijdragen aan een diverser landbouwlandschap en steun voor boeren. Een succes en een mooi voorbeeld van hoe landbouw en natuur elkaar kunnen versterken!



©Tim Dirven

## OP DE BARRICADEN VOOR EEN BETERE BOSBESCHERMING

In 2023 lanceerden we samen met Greenpeace een campagne om de bescherming van Vlaamse bossen te verbeteren. Het rapport 'Ontbossing in Vlaanderen' sloeg alarm in de nationale media. Dagelijks verdwijnt er in onze bosarme regio nog een groot voetbalveld aan bos, vaak met vergunning. We verliezen ook honderden hectares bos illegaal of vrijgesteld van vergunningen, terwijl een derde van ons bos zonevreemd of ruimtelijk bedreigd blijft. Gelukkig zijn er veel actiegroepen die zich hiertegen verzetten. We ondersteunden hen met een 'local battle day', steunden hun bezwaarschriften en uitten onze steun in de media. Een rechtszaak rond een Ferrarisbos in Rotselaar, waar bouwen in eeuwenoud bos ter discussie stond, eindigde in het voordeel van de bossen. In Bocholt werd dankzij ons beroep een grootschalige zandontginning gestopt en 100 hectare bos gered, waarmee de grootste ontbossing van de afgelopen decennia in Vlaanderen werd voorkomen. Een prestatie waar we terecht fier op zijn!

©ILVO

## TE VEEL BOMEN IN VLAANDEREN VOGELVRIJ

Begin 2023 brachten BOS+ en Advocaten Leuven in opdracht van het Departement Omgeving een alarmerend onderzoeksrapport uit. Hieruit bleek dat slechts 1 op de 10 vergunningsaanvragen voor het kappen van bomen wordt geweigerd. Bovendien is veel boomkap niet eens vergunningsplichtig door diverse vrijstellingen, zoals voor bomen rond gebouwen, met beperkte stamomtrek of op openbaar domein.

Deze bevindingen werden besproken in het Vlaams Parlement, waar BOS+ tijdens een hoorzitting in de Commissie Leefmilieu de resultaten en aanbevelingen presenteerde. Er werd gepleit voor het beperken van vrijstellingen, een evenwichtiger vergunningsbeleid en meer erkenning van het belang van bomen. Minister Demir beloofde verdere onderzoeken, maar concrete oplossingen bleven vooralsnog uit, wat een punt van aandacht blijft voor de volgende Vlaamse regering.



©Gert Arijs

## NATUURATELIERS VOOR KWETSBAAR JONGEREN IN DE STAD

BOS+ ondersteunde Brusselse vrijwilligers van jeugdorganisatie D'Broej bij de organisatie van natuurateliers. Deze dragen bij aan natuurverbondenheid van kinderen en jongeren, die opgroeien in dichtbevolkte wijken met beperkte toegang tot groen.

Via natuurateliers strijden we tegen ongelijke kansen en geven we elk kind of jongere de ruimte om zichzelf te leren kennen, talenten te ontwikkelen en rust te ervaren. Naast de organisatie van maandelijkse natuuractiviteiten en twee natuurkampen, realiseerden we in Brussel ook drie vergroeningen.

## CV MEER BOS

In 2024 plantte de nieuwe coöperatieve vennootschap Meer Bos haar eerste bos in Dilbeek. Het initiatief begon met de oprichting van de organisatie in september 2023, waarbij BOS+, Bond Beter Leefmilieu en particuliere bosliefhebbers medeoprichters zijn.

Geïnteresseerden kunnen aandelen kopen en coöperant worden, waarmee Meer Bos gronden zoekt, aankoopt en bebost. Coöperanten zijn niet alleen betrokken bij de aanleg en het beheer van de bossen, maar zijn ook wettelijk mede-eigenaar.

De focus ligt momenteel op Dilbeek en de Vlaamse Rand rond Brussel, met plannen om in de toekomst uit te breiden naar heel Vlaanderen. Meer Bos staat open voor alle mogelijkheden die zich voordoen en streeft naar lokale investeringen waar buurtbewoners direct van kunnen profiteren.

## MULTIFUNCTIONEEL NATUURBEHEERPLAN VOOR NATUURRESERVAAT HORTELBOS

In 2023 werken BOS+ en Limburg.net al 25 jaar samen. Samen realiseerden we ondertussen al 93 hectare nieuwe bossen. Als kers op de taart voltooiën we eveneens het natuurbeheerplan (NBP) type 4 voor het Hortelbos, een 16 hectare groot bos in Houthalen-Helchteren. Dankzij dat NBP heeft het bos nu het statuut van natuurreservaat, wat maakt dat we de hoogst mogelijke ecologische waarde willen realiseren op die plek.

Voor een periode van 24 jaar zijn er zowel op vlak van biodiversiteit, recreatie als houtproductie doelstellingen vooropgesteld met bijhorende beheermaatregelen. Multifunctioneel bosbeheer geïnspireerd door de Pro Silva-principes is de leidraad hierbij. In de toekomst zal ook voor andere BOS+-bossen, en enkele bossen in eigendom van lokale overheden en private eigenaars, een NBP door BOS+ opgesteld worden.



©Gert Arijs

## ZO'N 28 HECTARE NIEUW BOS IN VLAANDEREN!

BOS+ zorgde in 2023 mee voor 28,33 hectare extra bos op 24 locaties in Vlaanderen. We ondersteunden lokale overheden en particulieren bij hun bosuitbreidingsplannen via het 'Meer bos in Vlaanderen'-programma, maar bovenal ook via ons Bosfonds, dus dankzij giften of sponsoring. We konden ook zelf grond aankopen en bebosten daar al een dikke hectare van voor het einde van het jaar. We organiseerden 22 plantacties waarbij 2.732 mensen hun handen uit de mouwen staken en hun voeten in laarzen om de 58.528 boompjes van die bossen aan te planten.

## NIEUWE WONDERWOUDJES

Elk jaar werkt BOS+ samen met gemeentes, bedrijven, zorginstellingen, jeugdbewegingen, en anderen om op een kleine oppervlakte een stukje multifunctioneel groen aan te leggen. Buurtbewoners en toekomstige gebruikers worden actief betrokken bij zowel het ontwerp als de aanleg. In 2023 plantten we vijf nieuwe wonderwoudjes.

Op het Kiel, een wijk in Antwerpen met veel kansarmoede en beperkte toegang tot groenvoorzieningen, werd voor het tweede achtereenvolgende jaar een wonderwoudje aangelegd. Samen met buurtbewoners en leerlingen van het Pius X-instituut werd een kaal parkje omgetoverd tot een avontuurlijke speelplek met een buitenklas, een snoephaag en een bloeiende border. In 2024 komt er zelfs een derde wonderwoudje op het Kiel.



©Vilda – Yves Adams

## TRANSPARANTIE

Transparantie is essentieel voor BOS+ om effectief te functioneren en vertrouwen bij onze stakeholders te bevorderen. In 2023 hebben we ons beleid verder aangescherpt door openlijk onze financiën, governance, duurzaamheid en integriteit te delen en stakeholders uit te nodigen voor input. We hanteren een opensourcebenadering door onze modellen en kennis beschikbaar te stellen, zelfs als dit onze concurrentiepositie beïnvloedt, met als hoofddoel anderen te inspireren voor bos- en bomeninitiatieven. Onze aanpak omvat financiële transparantie, gedetailleerde milieu-effectrapportages, datatransparantie, en een bedrijfscultuur die gericht is op medewerkers. We handhaven sterke ethische richtlijnen voor samenwerkingen en bieden een meldpunt voor transparante communicatie over integriteitskwesties.



©Vilda – Lars Soerink

## INTEGRITEIT

Het integriteitsbeleid van BOS+ werd in 2023 verder doorgevoerd, geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de wettelijk bindende richtlijnen opgenomen in het Koninklijk Besluit van 28 februari 2023. Op onze nieuwe website is het Meldpunt Integriteit terug te vinden via <https://bosplus.be/over-bos/meldpunt-integriteit/>. In 2023 waren er geen integriteitsmeldingen.

## FONDSENWERVING

Ondanks een moeilijk financieel jaar ontvingen we in 2023 opnieuw meer giften van onze donateurs dan in 2022, waarvoor grote dank. Steeds meer mensen schenken maandelijks aan BOS+, wat bijzonder welkom is. Op die manier kunnen we onze acties en campagnes beter plannen. Bedrijfssponsoring daarentegen liep in 2023 minder vlot. Om dit te verhelpen, startten we met een bedrijfsnieuwsbrief, wat leidde tot meer contacten met bedrijven dan ooit tevoren. We hopen dan ook op betere resultaten in 2024. We blijven daarnaast sterk inzetten op legaten (= giften via testamenten), door geïnteresseerden beter te informeren via evenementen, brochures en enquêtes.

We merken ook dat mensen steeds vaker een bos(je) schenken aan BOS+. Dat appreciëren we ten zeerste! Dank jullie wel, gulle schenkers! We doen er uiteraard alles aan om die bossen zo goed mogelijk te onderhouden en te verzorgen. Meer info over onze inkomsten vind je in het overzicht van de financiële cijfers op onze website. Scan de QR-code hiernaast.

# CIJFERS

28 hectare nieuw bos in Vlaanderen  
22 plantacties  
2x 2.732 helpende handen op onze plantacties  
58.528 nieuwe boompjes aangeplant  
223 liter soep werd uitgedeeld tijdens plantacties

53.889 websitebezoekers  
2.480 nieuwe volgers op onze sociale media  
411 klimaatbijdragen via Treecological

20 erkenningen van gemeenschapsbos en 3 beheerplannen goedgekeurd in Tropenbos RDC  
branden dankzij goeie preventie, sensibilisatie en bewaking in Faja Lobi, Kwilu, DRC

5450 bomen gepland in samenwerking met Kyaninga Forest Foundation, Uganda  
467.567 hectare bos beschermd in Latijns-Amerika  
14 duurzame lokale ondernemingen in Latijns-Amerika die gesteund worden

FINANCIËLE CIJFERS →

